

Sygn. akt II AKzw 971/23

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Robert Pelewicz (del.)
------------------------	--------------------------------------

Protokolant:	Monika Łojewska
---------------------	------------------------

przy udziale Prokuratora Prokuratury (...) w K. A. S.

po rozpoznaniu w sprawie detencjonowanego

K. B.

zażalenia wniesionego przez obrońcę detencjonowanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 3 sierpnia 2023 r., sygn. akt III Ko 462/23

w przedmiocie dalszego stosowania środka zabezpieczającego

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia

1/ utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie;

2/ zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu r. pr. K. J. (Kancelaria Rady Prawnego ul. (...), (...)-(...) K.), kwotę 295,20 (dwieście dziewięćdziesiąt pięć 20/100) zł, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej K. B. z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

3/ zwolnić K. B. w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa wydatków za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie utrzymał wobec K. B. stosowanie środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym, jednocześnie zmieniając miejsce jego wykonywania na Instytut (...) w W., ul. (...), (...)-(...) W. - jako zakład psychiatryczny dysponujący warunkami wzmocnionego zabezpieczenia (art. 200 § 2 pkt 2 k.k.w.).

Powyższe postanowienie zaskarżył zażaleniem obrońca detencjonowanego K. B., w zakresie, w którym przedłużono stosowanie detencji i zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że konieczne jest dalsze stosowanie wobec detencjonowanego środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu w zakładzie

psychiatrycznym, a także naruszenie przepisów postępowania poprzez oddalenie wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadków rodzeństwa detencjonowanego.

D. przyznał, że ma wiele niedomagań organizmu, ale od lat przyzwyczał się do swojej choroby i wie, jak ją przetrzymać. Wskazał, że sąsiadka, która twierdzi, że się go obawia, skłamała, ponieważ od lat nie wymienił słowa do niej i unikał zakupów w sklepie, w którym była ekspedientką.

W konkluzji zażalenia - skazując na powyższy zarzut - obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zastosowanie wobec detencjonowanego K. B. środka zabezpieczającego w postaci terapii ambulatoryjnej oraz elektronicznej kontroli miejsca pobytu.

Sąd Apelacyjny stwierdził, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Kontrola odwoławcza zaskarżonego postanowienia dokonana przez pryzmat podniesionych zarzutów i argumentacji przedstawionej na ich poparcie wykazała, że Sąd Okręgowy nie dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia wskazanego przepisu postępowania, które to uchybienie mogłyby mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

W odpowiedzi na zarzuty zażalenia warto w pierwszej kolejności przypomnieć skarżącemu, iż postanowieniem z 16 września 2010 r., sygn. akt II K 101/10, Sąd Okręgowy w Radomiu zastosował wobec K. B. środek zabezpieczający w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym w związku z popełnieniem przez niego czynów zabronionych z art. 148 § 2 pkt 2 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. (i innych) w warunkach zniesionej poczytalności. W związku z tym K. B. od 12 maja 2011 r. przebywał w (...) Ośrodku (...) w (...), a od 27 maja 2013 r. jego leczenie było prowadzone w oddziale o wzmocnionym stopniu zabezpieczenia Szpitala (...) w L.. Wobec gwałtownego pogorszenia się stanu jego zdrowia, w dniu 9 października 2018 r. został on ponownie przeniesiony na oddział o maksymalnym poziomie zabezpieczenia (...) Ośrodka (...) w (...), a od 1 października 2019 r. K. B. jest leczony w oddziale o wzmocnionym poziomie zabezpieczenia Szpitala (...) im. dr (...) w K..

W dniu 25 maja 2023 r. biegli lekarze psychiatrzy oraz psycholog z wydali kolejną opinię okresową w trybie art. 204 § 1 k.k.w., dotyczącą stanu zdrowia K. B., u którego rozpoznano przewlekłą chorobę psychiczną w postaci schizofrenii paranoidalnej. W ocenie biegłych od czasu wydania poprzedniej opinii nie odnotowano poprawy stanu psychicznego pacjenta. W zachowaniu pozostaje spokojny, bez jawnych konfliktów z otoczeniem, leki przyjmuje pod nadzorem. Stale kontynuowane jest leczenie w formie iniekcji o przedłużonym działaniu. Nie obserwowano nasilenia objawów wytwórczych. Kontakt z pacjentem jest jednak powierzchowny, nie ujawnia on swojego sposobu myślenia, nie można wykluczyć dyssymulacji i ustalić, że zubożenie kontaktu wynika jedynie z objawów przewlekłej choroby psychicznej. W obrazie klinicznym widoczne są rezydualne i negatywne objawy schizofrenii w postaci spłycaenia afektu, zubożenie treści myślenia, sztywności poznawczej i obniżenia aktywności. Jest afektywnie błady, z cechami niedostosowania emocjonalnego, wykazuje objawy autystyczne, tendencje do izolowania się.

W związku z powyższym według biegłych Szpitala (...) im. dr (...) w K. - K. B. nadal wymaga intensywnej pracy nad problemami psychicznymi związanymi z problemami w radzeniu sobie z trudnymi emocjami, relacjami z innymi ludźmi. W konsekwencji K. B. nadal wymaga systematycznego leczenia farmakologicznego i oddziaływań terapeutycznych w warunkach wzmocnionego stopnia zabezpieczenia. Nadal nie uzyskano wystarczającej poprawy stanu zdrowia psychicznego i tym samym nadal nie ustąpiło wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez niego czynów o znacznej szkodliwości społecznej, związanych z jego chorobą.

Opinia biegłych jest jasna, pełna i kategoryczna, wobec czego słusznie Sąd Okręgowy uznał, że K. B. wymaga dalszego leczenia w warunkach stosowania środka zabezpieczającego w zakładzie psychiatrycznym, ponieważ inne środki zabezpieczające, przewidziane w art. 93a § 1 k.k., nie byłyby obecnie wystarczające. Za całkowicie polemiczne uznać zatem należało stanowisko obrońcy o zaistnieniu wystarczającej poprawy stanu zdrowia psychicznego

detencjonowanego, by odstąpić od jego dalszej izolacji. Wszak biegli lekarze drobiazgowo sprawozdali, że choć aktualny stan psychiczny detencjonowanego uległ stabilizacji, to jednak nie poprawił się on na tyle by uznać, iż detencjonowany uzyskał już wystarczający wgląd w swoją chorobę, tym samym gwarantując prawidłowe zachowanie na wolności i dobrowolne kontynuowanie terapii. Wobec jednoznacznych ustaleń wymienionych biegłych, brak było w ocenie Sądu Apelacyjnego jakichkolwiek podstaw, by kwestionować konieczność dalszego utrzymania wobec K. B. środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym. Zwłaszcza jeśli się zważy – co pomija skarżący – że biegli wyraźnie w opinii wskazali, iż „Dopiero bardzo ścisły nadzór nad leczeniem w postaci neuroleptyku o przedłużonym działaniu w formie cyklicznych iniekcji spowodował poprawę w zakresie ustąpienia nasilonych objawów psychotycznych.” (k. 483).

Podkreślenia w powyższym kontekście wymaga, że już sam sposób sformułowania zarzutu zażalenia wskazuje na jego polemiczny charakter. Choć bowiem skarżący podnosi wadliwość zapadłego orzeczenia, polegającą na oparciu rozstrzygnięcia o nieprawidłowe ustalenia faktyczne, to w istocie nie wskazuje na czym polega uchybienie w rozumowaniu Sądu Okręgowego, które doprowadziło do ustalenia takich, a nie innych faktów. Tymczasem wnioski te wynikają jednoznacznie z treści sporządzonej w sprawie opinii sądowo-psychiatrycznej, której skarżący już nie kwestionuje w aspekcie treści art. 201 k.p.k. Trudno bowiem za mogące wywołać żądany skutek w postaci zmiany lub uchylenia zaskarżonego orzeczenia uznać pozbawione podstaw twierdzenia skarżącego o negatywnym nastawieniu opiniujących lekarzy do K. B.. Wydaje się, czego zresztą nie kryje sam skarżący, iż jest to subiektywne odczucie K. B..

Jednocześnie Sąd Okręgowy zasadnie zmienił na wniosek detencjonowanego (k. 487) i przy uwzględnieniu opinii Komisji Psychiatrycznej ds. Środków Zabezpieczających (k. 496), miejsce wykonywania środka zabezpieczającego, wskazując Instytut (...) w W.. Analiza akt sprawy, w tym w szczególności opinii Komisji Psychiatrycznej do Spraw Środków Zabezpieczających przy Ministrze Zdrowia z dnia 21 stycznia 2020 r. (k. 496), przekonuje o słuszności zapadłego rozstrzygnięcia. Przypomnieć należy, że zgodnie z § 4 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 stycznia 2017 r. w sprawie komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających i wykonywania środków zabezpieczających w zakładach psychiatrycznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 119, ze zm.), komisja w opinii, wskazując miejsce wykonywania środka zabezpieczającego w zakładach psychiatrycznych, uwzględnia:

- 1) rodzaj czynów zabronionych, których dopuścił się sprawca w przeszłości;
- 2) rodzaj, częstość i skutki zachowań agresywnych lub ucieczkowych w przeszłości;
- 3) aktualny stan zdrowia psychicznego i fizycznego oraz choroby współistniejące;
- 4) uzależnienie od alkoholu, środka odurzającego lub substancji psychotropowych;
- 5) związek pomiędzy zaburzeniami psychicznymi a zachowaniami niebezpiecznymi;
- 6) ogólną sprawność fizyczną;
- 7) szczególne wskazania do postępowania leczniczego, rehabilitacyjnego i resocjalizacyjnego;
- 8) przebieg i wyniki dotychczasowego leczenia, rehabilitacji i resocjalizacji;
- 9) miejsce zamieszkania sprawcy oraz dostępne miejsca w zakładach psychiatrycznych.

Jak wskazano w opinii, środek zabezpieczający orzeczonego wobec K. B. winien być wykonywany, w oparciu o powyższe kryteria, w zakładzie dysponującym wzmocnionym poziomem zabezpieczenia, a takim zakładem posiadającym wolne miejsca jest Instytut (...) w W..

Wywody zażalenia prowadzą się wyłącznie do kontestowania wydanej w sprawie opinii. Wbrew twierdzeniom skarżącego biegli w sporządzonej opinii w sposób jasny i pełny wskazali powody, dla których uznali, że podejrzany winien przebywać w zakładzie psychiatrycznym dysponującym wzmocnionym stopniem zabezpieczenia (k. 438).

Jakkolwiek sąd nie jest związany treścią opinii i ocenia ją tak, jak każdy dowód z opinii, niemniej jednak Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do jej kwestionowania. Tym samym nie sposób skutecznie zarzucać zaskarżonemu postanowieniu naruszenia art. 201 k.p.k.

Za wystarczającą przeciwwagę dla dowodu z opinii komisji powołanej do wskazania miejsca wykonywania środka zabezpieczającego żadną miarą nie sposób uznać podniesionych w zażaleniu okoliczności dotyczących sytuacji rodzinnej skazanego. Podkreślić bowiem należy, że Komisja Psychiatryczna orzekając o miejscu wykonywania środka zabezpieczającego miała na względzie także podnoszone przez skarżącego ograniczenia dotyczące odwiedzin czy przepustek. Nadto oczywiście chybione było twierdzenie zażalenia jakoby Sąd Okręgowy powinien był orzec o zastosowaniu środka zabezpieczającego w postaci terapii ambulatoryjnej oraz elektronicznej kontroli miejsca pobytu. Jak zostało to już jednak wskazane powyżej, biegli lekarze dowiedli wprost, iż detencjonowany w dalszym ciągu wymaga internacji psychiatrycznej, gdyż nie uzyskano wystarczającej poprawy jego stanu zdrowia, tak by ustąpiło wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez niego podobnego czynu prawnie zabronionego o znacznej szkodliwości społecznej, związanego z jego chorobą psychiczną. Podniesiony w tym kontekście wpływ czasu był zatem całkowicie irrelevantny, jako że mający znaczenie miał tylko i wyłącznie wciąż nieugruntowany stan zdrowia psychicznego detencjonowanego.

Na marginesie jedynie wskazać należy, że jeśli w późniejszym czasie podejrzany przestanie spełniać warunki odbywania środka zabezpieczającego określone w art. 200b k.k.w., możliwa będzie zmiana miejsca wykonywania tego środka na zakład psychiatryczny o podstawowym stopniu zabezpieczenia.

Na podstawie art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 75) w zw. z § 4 ust. 3 oraz § 19 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2019 r., poz. 68) i na mocy § 13 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265), przyznano od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu skazanego wynagrodzenie wraz z podatkiem VAT, uwzględniając przy tym wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2020 roku, sygn. akt SK 66/19 (Dz. U. z 2020 r., poz. 769) oraz uprzednio już wyrażone stanowisko Sądu Apelacyjnego (postanowienie SA z 15.02.2023., sygn. akt II AKzw 143/23).

Sąd Apelacyjny zwolnił K. B. od ponoszenia kosztów postępowania odwoławczego. Na rzecz obrońcy detencjonowanego zasądzono z urzędu wynagrodzenie wraz z podatkiem VAT, uwzględniając przy tym wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2020 roku, sygn. akt SK 66/19, a także bieżące orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Krakowie w tym przedmiocie.